

התנועה למען איכות השלטון בישראל
על ידי ב"כ עוה"ד ד"ר אליעד שרגא, תומר נאור,
דן שבל ואח'
מרחוב יפו 208 ירושלים, ת"ד 36054 ירושלים 91043
טל': 02-5000073; פקס: 02-5000076

העותרת

נ ג ד

1. היועץ המשפטי לממשלה
2. פרקליט המדינה

על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 073-3925589; פקס: 02-6467011

3. דוד שומרון

על ידי משרד עו"ד שומרון, מולכו פרסקי ושו"ת
הגן הטכנולוגי, מנחת מלחה, בניין 1, ירושלים
טל': 03-6853685; פקס: 03-6853853

4. אליעזר (צ'ייני) מרום

על ידי ב"כ עוה"ד ציון אמיר, איל רוזובסקי וד"ר איתן קדרון
משדרות שאול המלך 35, תל אביב-יפו
טל': 03-6913806; פקס: 03-6913806

המשיבים

הודעה מטעם המדינה

1. עניינה של העתירה דנן בבקשת העותרת, כי בית המשפט הנכבד יורה למדינה לפרסם את הנימוקים שביסוד ההחלטות שלא להעמיד לדין פלילי את המשיבים 3 ו-4, אשר היו חשודים בפרשה שנודעה ברבים כ"פרשת כלי השיט" או "פרשת הצוללות" (להלן: **פרשת כלי השיט**).
2. בהתאם להחלטת כבוד השופט ד' מינץ מיום 4.7.21, ובהמשך לארכה שניתנה, על המדינה להגיש תגובה מקדמית לעתירה עד ליום 10.10.21. כמו כן, בית המשפט הנכבד נעתר לבקשת משיב 4 להגיש תגובתו לאחר שתוגש תגובת המדינה ועד ליום 10.11.21. משיב 3 הגיש את תגובתו ביום 5.9.21, ובמסגרתה התנגד לעתירה, הן מטעמי סף והן מטעמים לגופו של עניין, הכול כמפורט בתגובה מטעמו.

3. לאחר בחינת הנטען בעתירה, מצאה המדינה, כי בשים לב למאפייניה הציבוריים היחודיים של פרשת כלי השיט, יש מקום להיעתר לבקשה לפרסום נימוקי הסגירה בפרשה זו, וזאת באופן חריג וחרף קשיים שטמונים בפרסום מסוג זה. המדינה ערכה תמציות של עיקרי נימוקי החלטות הסגירה הנדונות בפרשת כלי השיט, והיא ערוכה להגישן לבית המשפט הנכבד, בכפוף למתן החלטה.
4. העתירה התייתרה אפוא ודינה להימחק. נפרט להלן.
5. החל מנובמבר 2016 ניהלה משטרת ישראל בדיקה מקדימה ולאחריה חקירה פלילית בפרשת כלי השיט. במסגרת פרשה זו, נחקרו, בין היתר, חשדות לביצוע עבירות מתחום טוהר המידות בקשר עם עסקאות ביטחוניות של רכש של כלי שיט של מדינת ישראל. המשיבים 3 ו-4 נמנו עם החשודים בפרשה זו.
6. בחודש נובמבר 2018 הועבר תיק החקירה לעיון ולטיפול פרקליטות מחוז ת"א (מיסוי וכלכלה). לאחר בחינת חומר החקירה בתיק, ביום 5.12.2019, נשלחה אל המשיב 3 ואל המשיב 4 הודעה בדבר שקילת העמדתם לדין והזמנתם לשימוע. הודעות דומות נשלחו לחשודים נוספים בפרשה.
7. יצוין, כי כתב החשדות בעניינו של המשיב 3 לא ייחס לו עבירות הקשורות לעסקאות כלי שיט, אלא עבירה מתחום הלבנת ההון במסגרת פרשייה נלווית על רקע קשרים בינו לבין לקוחו מיכאל (מיקי) גנור, שהוא אחד מן החשודים המרכזיים בפרשת כלי השיט. החשדות בעניינו של המשיב 3 בקשר עם עסקאות כלי השיט נגזזו אפוא לאחר העברת חומר החקירה לפרקליטות המחוז. יוער כי החשדות הנוגעים לעבירת הלבנת הון בעניינו של המשיב 3 אינם חלק מפרשת כלי השיט, שהיא פרשה בעלת מאפיינים ציבוריים ייחודיים. משכך, תמצית נימוקי הסגירה באשר לפרשת כלי השיט, לא תכלול פירוט באשר לחשדות אלה.
8. ביום 10.5.21, לאחר השלמת תהליך השימועים, הודיע פרקליט מחוז ת"א (מיסוי וכלכלה), עו"ד יהונתן תדמור, על החלטתו שלא להגיש כתבי אישום נגד המשיבים 3 ו-4. נגד 11 חשודים אחרים בפרשת כלי השיט הוגש כתב אישום, ומשפטם מתנהל כעת בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו.
9. העותרת מבקשת, כאמור, כי בית המשפט הנכבד יורה למדינה לפרסם את הנימוקים שביסוד ההחלטה שלא להעמיד לדין את המשיבים 3 ו-4.
10. כפי שקבע בית המשפט הנכבד בבג"ץ 1086/19 **התנועה לטוהר המידות נ' היועץ המשפטי לממשלה** (להלן: **עניין התנועה לטוהר המידות**), לרשויות התביעה שיקול דעת האם לפרט את הנימוקים לסגירת תיקים פליליים, ובאיזה היקף לעשות כן. שיקול דעת זה אף

עוגן בהנחיית פרקליט המדינה 3.1 שכותרתה "סגירת תיקים בעילת 'חוסר ראיות' ובעילת 'היעדר אשמה'".

סעיפים 62(ב)(1) ו-63(א)(2) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, קובעים כלל לפיו החלטה שלא להעמיד לדין תימסר לחשוד ולמתלונן בלא ציון עילת הסגירה, וזאת בכפוף לחריגים הקבועים בחוק. מכאן ניתן ללמוד על כוונת המחוקק לפיה ברירת המחדל היא כי לא יינתן פומבי לנימוקי הסגירה. זאת בין היתר על מנת לשמור במידה סבירה על פרטיותם של חשודים וצדדים שלישיים, לאפשר ניהול תקין של תיקים קשורים ולהימנע מהטלת עומס בלתי מוצדק על התביעה בטיפול בתיקים שנמצא כי אינם מצדיקים העמדה לדין פלילי. עם זאת, נראה כי ישנה הצדקה לקיומם של חריגים לכלל, זאת בעניינם של תיקים בעלי מאפיינים ציבוריים מובהקים, אשר הטיפול בהם טומן בחובו השלכות ציבוריות נכבדות וייחודיות.

כפי שנקבע בבג"ץ **התנועה לטוהר המידות**, שם דן בית המשפט הנכבד בעתירה שבמסגרתה התבקש היועץ המשפטי לממשלה להרחיב את הנמקתו בכל הנוגע לסגירת תיקי חקירה פליליים בעניינה של גב' שרה נתניהו, אשת ראש הממשלה דאז (פורסם באר"ש, 2.5.19):

"4. ככלל, רשות מינהלית שמוקנית לה סמכות על פי דין רשאית ואף חייבת לנמק את החלטתה (בג"ץ 2523/97 ימיני נ' היועץ המשפטי לממשלה (20.4.1997) (להלן: עניין ימיני). אין ספק כי הפרשות בהן נחקרה המשיבה 2 מעוררות עניין ציבורי, והדברים שנאמרו בהקשר זה בבג"ץ 88/18 יפים גם לענייננו:

'חקירת האפשרות לביצוען של עבירות פליליות, לכאורה, על ידי רעיית ראש הממשלה במעונו הרשמי של ראש הממשלה כרוכה ברגישות ציבורית רבה ונלוות לה, ולהמשך ההליכים בעניינה, ככל שיהיו כאלה, השלכות ציבוריות נכבדות' (בג"ץ 88/18 משגב נ' היועץ המשפטי לממשלה, בפסקה 5 (16.1.2018)).

עם זאת, ומבלי לגרוע מחשיבותה של חובת ההנמקה, הגעתי למסקנה כי העתירה אינה מגלה עילה שתצדיק את התערבותנו בשיקול דעתו של היועץ.

5. סעיפים 62(ב)(1) ו-63(2) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי) מורים כי יש למסור לחשוד ולמתלונן הודעה על החלטה שלא להעמיד לדין, **בלא לציין את עילת הסגירה ותוך פירוט הדרכים בהן הם רשאים לבררה. מתגובת היועץ עולה כי הנוהג שהשתרש הוא שבמקרים חריגים, בהן רשויות התביעה מזהות הצדקה מיוחדת לכך, יפורטו בהודעה הנימוקים להחלטה על סגירת התיק.** מדיניות זו עוגנה לאחרונה בהנחיית פרקליט המדינה:

'בתיקים בעלי רגישות מיוחדת (לדוגמה, כאשר החשודים הנם נבחרי ציבור או עובדי ציבור בכירים), או כאשר סבר תובע כי יש הצדקה מיוחדת אחרת לכך, רשאי תובע להוסיף בהחלטת הסגירה או במכתב סגירה, לצד ציון עילת הסגירה, כאשר יש חובה לציין את עילת הסגירה, פירוט על אודות נימוקי הסגירה.

במקרים בהם לפי החוק אין מקום לציין את עילת הסגירה, עדיין ניתן בתיקים חריגים שכאלה לפרט אודות נימוקי הסגירה אך בלי לציין את עילת הסגירה" ("סגירת תיקים בעילת 'חוסר ראיות' ובעילת 'היעדר אשמה' הנחיות פרקליט המדינה 3.1 (2019)).

לרשויות התביעה יש אפוא שיקול דעת אם לפרט את הנימוקים לסגירת תיקים פליליים. שיקול דעת זה מתפרש גם על היקף ההנמקה, כפי שהובהר בעניין ימיני: "מידת הפירוט של החלטה על נימוקי תיקבע על ידי המשיבים בכל מקרה בהתאם לעניין שבפניהם". אמנם בעניין ימיני העותרים ביקשו למנוע את פרסומה של החלטה מנומקת, בשונה מענייננו, בו מבקשת העותרת להורות על פרסומה של החלטה כזו, אך האמירה העקרונית בדבר מרחב שיקול הדעת של היועץ תקפה בשני המקרים (לגישה לפיה ראוי ליועץ לפרסם החלטה מנומקת בחקירות מתוקשרות מסוימות כנגד אישי ציבור, ראו גישתו של השופט א' רובינשטיין בבג"ץ 4921/13 אומ"ץ אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי נ' ראש עיריית רמת השרון, בפסקה ד' לפסק דינו (14.10.2013)).

לא מותר להזכיר בהקשר זה את ההלכה המושרשת לפיה לרשויות התביעה מסור שיקול דעת מקצועי רחב בכל הנוגע לחקירות שבטיפולן, ובייחוד כאשר מדובר בראשי מערכת התביעה (ראו, למשל, בג"ץ 8814/18 שלו נ' מדינת ישראל, בפסקה 8 והאסמכתאות שם (27.1.2019); בג"ץ 4267/17 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה, בפסקה 6 והאסמכתאות שם (24.7.2017)). נקודת מוצא זו כוחה יפה גם בכל האמור בהיקף ההנמקה. " (ההדגשות הוספו).

11. בשים לב לאמור לעיל, עמדת המדינה היא כי מתן פומבי לנימוקי סגירה של תיק יעשה **במקרים חריגים בלבד**, עת תימצא הצדקה מיוחדת לכך, ובפרט מקום שמדובר בתיקים בעלי מאפייניים ציבוריים מובהקים ושהטיפול בהם טומן בחובו השלכות ציבוריות נכבדות ויחודיות. . האיזון בין השיקולים השונים שעל הפרק, הוא מלאכתה של התביעה, כפי שנפסק כאמור. על דרך הכלל, ההכרעה בתיקים מסוג זה, אשר יש לשקול את פרסום ההחלטות שהתקבלו במסגרתם, תתקבל על ידי ראשי מערכת אכיפת החוק, היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה.

12. ולענייננו: לאחר שהטענות שהועלו בעתירה ובתגובת משיב 3 נשקלו, החליטה המדינה להיעתר לבקשה ולפרסם את עיקרי נימוקי ההחלטות שלא להעמיד לדין את המשיבים 3 ו-4. זאת, מן הטעם שפרשת כלי השיט עוסקת בחשדות למעשי שחיתות חמורים ביותר, שנעשו אגב תהליכי רכש אסטרטגי של מערכת הביטחון. לצד זאת, פרשה זו מעוררת שאלות כבדות משקל מתחומי המנהל התקין והאתיקה הציבורית. מדובר אפוא בפרשה בעלת השלכות ציבוריות מובהקות וכבדות משקל, ובהתאמה העניין הציבורי בה ובהחלטות רשויות התביעה המתקבלות במסגרתה הוא רב. ממחישים בהקשר זה דברים שכתב בית משפט נכבד זה על אודות החשיבות שבבירור היבטיה השונים של הפרשה בבג"ץ 3921/20 התנועה למען איכות השלטון נ' היועץ המשפטי לממשלה (ועתירות קשורות) (פורסם באר"ש, 22.07.21).

13. בשים לב לאמור לעיל, המדינה ערכה תמציות הסוקרות את עיקרי הטעמים שביסוד ההחלטות שלא להעמיד לדין את המשיב 3 ואת המשיב 4 בפרשת כלי השיט, והיא ערוכה להגישן לבית המשפט. היקפן של תמציות אלה מושפע, בין היתר, מן המגבלות הנובעות מכך שנגד חלק מן החשודים בפרשת כלי השיט הוגשו כאמור כתבי אישום.
14. עם זאת, למען הזהירות, נוכח העובדה שהמשיב 3 התנגד לעתירה, ובשים לב לכך שבית המשפט התיר למשיב 4 להגיש את תגובתו המקדמית עד ליום 10.11.21, המדינה לא תצטרף להודעתה זו את התמציות, ותמתין עד למתן החלטה אחרת של בית המשפט הנכבד.
15. בשים לב לכל האמור לעיל העתירה התייתרה ובית המשפט הנכבד מתבקש למחקה.

היום, ד' בחשוון תשפ"ב
10 באוקטובר 2021

מיטל בוכמן-שינדל, עו"ד
סגנית בכירה א' במחלקת הבג"צים
פרקליטות המדינה